

Műemlékbe zárt színházépületeink

Magyarország költi a legtöbbet – a GDP 1,5 százalékát – kultúrára Európában, az átlag 0,6 százalék körül van. Ez a színházi vezetőkre, a szakmai szervezetekre és a kulturális államtitkárságra is nagy felelősséget ró – mondta Fekete Péter a *Párbeszéd a magyar színház jövőjéről* 6. című konferencián.

Valóban örvendetes színházi rekonstrukciók indultak el az elmúlt években. A közelmúltban fejeződött be a Hagyományok Háza, a Táncszínház, a Thália Színház Télkert, a Dunakanyar Színház, a kaposvári Csiky Gergely Színház felújítása. Jelenleg épül az Operaház, az Eiffel Műhelyház, a szolnoki, a szentesi színház. Tervezés alatt állnak a veszprémi, a debreceni, a győri színházak és a József Attila Színház, valamint a Honvéd Egyesített új színházterme. Igen jelentős program, óriási szakmai kihívás!

Bár minden eset más, mégis a színház-rekonstrukciók jellemző koncepciója még mindig abból indul ki, hogy az adott város 100-120 éve épült, alkalmi előadásokat befogadó színházát korszerű, állandó társulattal rendelkező, több műfaj játszó repertoárszínházzá tegye. Az elmúlt század során azonban a városok lakossága 4-5-szörösére duzzadt, a városi színházak feladatai, előadászáma is megnőtt. Érthető a nosztalgia a régi, páholsoros színházak hangulata után, fogalmaink szerint még ma is ez a SZÍNHÁZ. Pedig egy évszázad alatt a színház is, a művészi igényessége, működési körülményei is jelentősen megváltoztak, a vándortársulatokból állandó, többtagozatos színházi társulatok lettek. Újabban az internetes, multimédiás világunkban már a fiatalok kulturális szokásai is mások.

A modern színházakban már régóta egytagú, jó látást-hallást nyújtó klimatizált nézőterek épülnek. Az új teátrumok közönségforgalmi része a nézőtérrel együtt is csak harmada az épületnek, kétharmadát a fő- és mellékszínpadok, valamint az üzemeltetéshez szükséges terek – öltözők, irodák, próbatermek, műhelyek, raktárak stb. – töltik ki. A műemlék épületeknél éppen ezek hiányoznak, a rekonstrukció e plusz tereket a régi épület mellett, mögött, alatt próbálja erőlködve pótolni, nemritkán épületszerkezeti bravúrokkal és nagy költséggel. A lehetetlen feladat az utcákkal körülhatárolt öreg épületeknél tovább nehezül. Mintha ekhószekeret szeretnénk Forma-1-es versenyautóvá alakítani. Az erőfeszítések eredménye mai technológiákkal „modernizált műemlék” színházépület. Valóban ennyire gazdagok lennénk?

Érdemes elgondolkodni azon, hogy a műemléki színházépületeket való-

ban korabeli formájukban – mint társulat nélküli – komfortos kamaraszínházat, reprezentatív közösségi tereket rekonstruáljuk, és a városi színházak számára építsünk megfelelő méretű, működésüket segítő új, mai kulturális elvárásokat kielégíteni tudó színházat. Számos példát láthatunk az európai új színházakban, a színházi repertoárüzem funkcióit tökéletesen kielégítő, pontosan méretezett helyiségelrendezésekkel, jobban-kevésbé gépesített színpadokkal...

Ha a színházaktól kérdezzük, milyen színházat szeretnének, a konzervatív választ kapjuk: olyat, amilyen van. Kicsit jobb technikával, ezt már az évtizedek alatt megszoktuk...

A felvetésre a másik szokásos válasz: ez túl költséges lenne! Valóban ilyen szegények lennénk? Azonban egy ilyen komplex „felújításnak” a költsége alig haladná meg a mai rekonstrukciók költségét. Kétségtelen, hogy több szellemi értéket kellene hozzáadni, ki kellene találni, hogy milyen is egy mai, korszerű városi színház.

Ehhez a korszerűbben gondolkodáshoz nálunk hiányzik egy fontos szereplő, a megbízható tanácsadó: a színházi konzulens. Egy olyan színház-technológus, aki művelt, képzett partnere a beruházónak, beszél a beszélő kultúrpolitikusok, a színházak művészi vezetői és az építészek nyelvét. Ismeri a társadalmi igényeket, a színházi működés funkcióit, a korszerű építési és színházi technológiákat. Ez a tanácsadó nem azonos sem a színházi műszaki vezetővel, sem a színháztechnológus tervezővel. Külföldön ezeket a sokoldalúan képzett szakembereket egyetemeken tanítják.

Korábban a színházi felújításoknál a nagy problémát a színháztechnológia hazai hiánya jelentette. Most a szakember-, létszámhiánnyal és túlterheltséggel küzdő építőipar a gyenge láncszem. Ma már hazánkban a legkorszerűbb színházi technológiák érhetők el, és alkalmazásukhoz kiváló szakipari háttér áll rendelkezésre, hogy kiszolgálják az új, modern színházépületeket.

A bevezetőben felvázolt impozáns kormányprogram kikényszeríti a szokatlan, körültekintő és optimális döntések meghozatalát, nagy felelősséget róva a színházi rekonstrukciók, felújítások és – reményeink szerint – új épületek megvalósításában részt vevőkre.

Tiszteljük, őrizzük a múltat, a százéves műemlék színházépületeinket, de készülünk a jövő színházainak megépítésére, teremtsük meg itthon a SZÍNHÁZ mai fogalmát!

SZABÓ-JILEK IVÁN

Színpad IMPRESSZUM

Előadóművészetek technikája

XV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2019. DECEMBER

A Magyar Színháztechnikai Szövetség szaklapja
HU ISSN 1786-6995

Megjelenik: negyedévente (március, június, szeptember, december hónap)
Kiadja: a Magyar Színháztechnikai Szövetség (1138 Budapest, Madarász Viktor u. 43. fsz., www.msztsh.hu) megbízásából a Szabó-Jilek Kft.
Felelős kiadó: Lakatos Gergely, az MSZTsz elnöke.
Főszerkesztő: Szabó-Jilek Iván színpad@t-online.hu
Magyar Színháztechnikai Szövetség titkársága 1138 Budapest, Madarász Viktor utca 43. fszt. Tel./fax: 329-0841
Szerkesztőség:

Korrektor: Své-Ko Bt. és Götz Eszter
Tördelőszerkesztő: Lusztig Tibor
Mobil: 06-20-255-6160
E-mail: tiber.lusztig@gmail.com
Nyomdai munkák: Keskeny és Társai 2001 Kft.

Terjesztés: előfizetéssel.
A Szövetség tagjai ingyen kapják.
Ár: 945 Ft/példány

Előfizethető: a szerkesztőség címén vagy a www.msztsh.hu honlapon lévő megrendelőlapra.
A 2019. évi teljes évfolyam ára 3360 Ft.
A postaköltséget felszámítjuk.

Régebbi lapszámok – korlátozott számban – még kaphatók.
Kéziratokat, ábrákat, fotókat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
Szerkesztőségünk a hirdetések és PR-cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget.

A közölt cikkek tartalma nem minden esetben tükrözi a szerkesztőség véleményét.

